

Edublogging: twee dimensies

*Weblogs laten zich in een tweedimensionale ruimte positioneren. De eerste dimensie betreft hun breedte. Sommige bloggers stellen zichzelf weinig beperkingen bij de keuze van hun onderwerpen, anderen concentreren zich op een bepaald thema. Zij worden themabloggers genoemd. Ik concentreer me op het thema Onderwijs en behoor dus tot de edubloggers. Sommige edubloggers beperken zich vervolgens tot een bepaald subthema. Ik concentreer me op het subthema Onderwijsethiek: professioneel handelen waarbij de belangen van leerlingen en studenten centraal worden gesteld. Het thema van een edublog kan dus **breder of smaller** zijn.*

*De tweede dimensie waarop (edu-)blogs kunnen verschillen, betreft de mate waarin de blogger ernaar streeft de aangesneden onderwerpen evenwichtig te behandelen. Op de ene pool zitten de bloggers die hun onderwerp zonder vooringenomenheid trachten te benaderen. Ze zoeken de nuance. Op de andere pool zitten edubloggers die altijd op hetzelfde aambeeld hameren. Dat zijn de **single issue** weblogs.¹ Ik bedoel bloggers die in allerlei toonaarden steeds hetzelfde standpunt verdedigen. De polen van deze dimensie zijn duidelijk, maar hoe breng je het grijze tussengebied in kaart?*

Een paar weken geleden schreef John van Dongen in zijn weblog *Onderwijsvooruitzichten*, een reactie op edu-columniste Aleid Truijens.² De kop van zijn posting luidde:³ *Productief, negatief of destructief*. Hij oppert de veronderstelling dat haar Volkskrantcolumn te weinig constructief zijn in hun kritiek op ontwikkelingen in het onderwijs. Ik wil niet zover gaan haar als een *single issue* columnist te bestempelen, maar ze hamert inderdaad veelvuldig op hetzelfde aambeeld:

- de centraal geregisseerde onderwijsvernieuwingen van de laatste decennia hebben ons niets goeds gebracht;
- de onderwijsmanagers, de schoolbesturen en de zelfzuchtige koepels van onderwijswerkgevers ondergraven de onderwijskwaliteit, het onderwijsniveau en het professionele handelen van docenten;
- door wereldvreemde onderwijskundigen en modieuze onderwijsadviseurs wordt dat verderfelijke vuur aangeblazen.

Dat zelfde drieledige *issue* wordt in de edublogs van Beter Onderwijs Nederland (BON) beleden.⁴ Ik lees deze kritische site bijna dagelijks en ik steek er veel van op. De meeste onderwijsactualiteiten komen daar onder het mes en vaak worden er zinnige dingen gezegd. Maar de postings en reacties worden gewoonlijk met een gekleurde bril geschreven. Niet de leerling staat centraal, maar de bevoegde leraar als Hoeder van het Niveau. Volgens mij (en voor mij!) vervullen de BON-critici met hun *single issue* site een onmisbare functie in de voorlichting en meningsvorming over het onderwijsbeleid en over de gevolgen ervan voor de onderwijspraktijk. Maar soms word je wel moe van hun eenzijdigheid.

Dat is vermoedelijk ook het gevoel dat John van Dongen in reactie op Truijens onder woorden heeft trachten te brengen. Hij is adviseur/consultant bij de KPC-groep op het gebied van educatietechnologie, organisatieverandering en didactiek.⁵ Bij lezing van haar column(s) werd hij 'besprongen door een heel palet aan gevoelens. Woede, teleurstelling, onbegrip, vrolijkheid, alles kwam langs.'⁶

Maar het blijft een gewetensvraag die iedere edublogger zichzelf behoort te stellen: waar sta ik zelf op het continuüm tussen weinig en veel vooringenomenheid? Hoe groot is het risico dat mijn weblog in een *single issue* platform onttaardt? In hoeverre mogen persoonlijke stokpaardjes (loyaliteiten, voorkeuren en irritaties) de overhand krijgen boven een evenwichtige benadering van de aangesneden onderwerpen? Waar ligt de grens tussen informatieuitwisseling, voorlichting en opiniëring enerzijds en eenzijdig activisme of partijdige propaganda anderzijds?

Als ik weblogs op het gebied van ICT-gebruik in het Onderwijs lees, gaat bij mij soms wel eens een rood lichtje branden. Draven ze niet te veel door in hun ongetemperde enthousiasme voor nieuwe onderwijstechnologie? Zouden ze zich misschien iets meer open moeten stellen voor bedenkingen en tegengeluiden? Die vragen kwamen bijvoorbeeld bij me op bij het lezen van een andere posting van John van Dongen.⁷ Hij bepleitte ruimere toepassing van ICT in het voortgezet onderwijs. Omdat hij daarbij geen enkel voorbehoud formuleerde, zou zijn posting niet hebben misstaan in een *single issue* campagne: hoe meer ICT hoe beter. Eerder die maand was kinderarts Edmond Schoorel alom in het nieuws geweest met de waarschuwing dat je jongeren onder de zestien jaar niet te veel achter het beeldscherm moet zetten. Ik besteedde er zelf een posting aan.⁸ Bij mijn weten hebben edubloggers verder geen opiniërend commentaar op Schoorels verontrustende boodschap gegeven, afgezien van een discussie op de BON-site, die door '25-12-1945' in gang was gezet.⁹

Maar ik moet *ook aan mijzelf* de vraag stellen, hoe ik mijn edublog op dit continuüm wil positioneren. In mijn eigen weblog heb ik ervoor gekozen de belangen van leerlingen en studenten centraal te stellen. Voor mijn doelgroep, professionele docenten, zal dat op het eerste gezicht niet zo controversieel zijn. Tot de professionele beroepsethiek behoort immers dat ze het belang van hun cliënten voorop stellen. Maar in het onderwijs zijn er natuurlijk ook belangen van anderen in het geding, bijvoorbeeld de belangen van het 'afnemend veld', van de belastingbetaler, van de onderwijsinstelling, van de beroepsgroep en van de docent zelf. Ik maak mezelf wijs dat aan die belangen al meer dan voldoende stem wordt gegeven door allerlei beleidvoerders en lobbies en dat er daarom behoefte is aan edublogs die zich op de belangen van leerlingen en studenten richten. Maar in hoeverre stel ik me zodoende bloot aan het risico dat mijn blog in een *single issue* benadering vervalt?

Bij dit zelfonderzoek stuit ik op een *derde* dimensie. Weliswaar kies ik als perspectief de belangen van leerlingen en studenten. Maar ik heb er geen persoonlijk belang bij en ik laat me niet ringeloren door belangengroepen.¹⁰ Deze dimensie betreft de *onafhankelijkheid* van de edublogger. Aan de ene pool van dit continuüm staan de bloggers die zich vrij voelen een eigen oordeel te vormen. Aan de andere kant staan bloggers voor wie bepaalde denkrichtingen taboe zijn omdat hun eigenbelang zich daartegen verzet, bijvoorbeeld omdat ze gefinancierd of gesponsord worden door een belangengroep (c.q. door een bepaald type adverteerders) of omdat ze hun baan of hun klanten zouden verliezen als ze die denkrichtingen zouden exploreren. Maar ook tussen *déze* twee polen ligt een uitgestrekt grijs gebied. Als een hoofdredacteur van een tijdschrift zijn redacteurs en medewerkers opdraagt zich een bepaald profiel van 'de' lezer voor ogen te stellen en hun voorhoudt dat ze anders abonnees zullen verliezen, dan is de stap naar zelfcensuur niet groot meer. Ik denk dat de BON-bloggers ook ergens in de middenmoot van dit continuüm zitten, niet omdat ze hun lezers naar de mond zouden praten, maar omdat ze zich mede door hun persoonlijke belangen als leraar laten leiden. En ik ben eigenlijk wel nieuwsgierig hoe edubloggers die zich op ICT en Onderwijs richten, zichzelf op dit continuüm menen te positioneren.

Het lijkt er misschien op dat ik met mijn verhaal sommige edubloggers in diskrediet wil brengen. Dat is niet het geval. De moraal van het verhaal is eerder dat edubloggers ernaar moeten streven in hun weblog transparant te zijn over de breedte van hun thema, over hun eigen doelen en vooringenomenheden, en over de grenzen van hun onafhankelijkheid.

Wes Holleman
ethische kroniek 26-10-2008
<http://www.onderwijsethiek.nl>

---

¹ Vergelijk: <http://www.answers.com/topic/single-issue-politics>.

² http://extra.volkskrant.nl/opinie/auteur/show/id/44/Aleid__Truijens; sommige van haar columns zijn ook terug te lezen op http://www.blikopdewereld.nl/Onderwijs/2008_berichten_staat_van_het_ond.htm; en binnenkort verschijnt haar verzamelbundel 'Wij eisen les!' (URL:

<http://www.nobelprijzvoordeliteratuur.nl/meulenhoff/result-titel.asp?ISBN=9789029083782>).

³ <http://onderwijsvoorzicht.blogspot.com/2008/10/productief-negatief-of-destructief.html>.

⁴ <http://beteronderwijsnederland.net/?q=blog>.

⁵ <http://www.blogger.com/profile/12491885445932431497>;

<http://www.kpcgroep.nl/overkpcgroep/medewerkers/contactpersoon/index.asp?SubNavID=41&SubSubNavID=0&ID=215>

⁶ Soortgelijke gevoelens ervoer ik decennia geleden als lezer van NRC-Handelsblad (of heette mijn kwaliteitskrant toen nog gewoon Nieuwe Rotterdamse Courant?). Ik was wetenschappelijk ambtenaar aan een universiteit. Het blad was toentertijd vooral op het rechtsliberale gedachtengoed van de VVD en op lezers uit de marktsector georiënteerd en schepte er een waar genoegen in om zich laatzinnig over het werk van ambtenaren en trendvolgers uit te laten.

⁷ <http://onderwijsvoorzicht.blogspot.com/2008/09/de-plaats-van-ict-in-het-onderwijs.html> (25/9/2008).

⁸ <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=476> (23/9/2008).

⁹ <http://beteronderwijsnederland.net/node/4857> (20/9/2008).

¹⁰ Als gepensioneerde heb ik natuurlijk gemakkelijk praten. Gepensioneerden zijn bij uitstek in een positie om de Freie Intelligenz te vertegenwoordigen. Zolang ik onderwijsadviseur in loondienst was, piekerde ik er niet over me op het gebied der onderwijsethiek te profileren, terwijl ik het wel een belangrijk perspectief vond.